

Eftertrykk og oversettelse
på alle sprog tillatt.

Sverdet og palmen

eller
ned med slagsmålet og
op med verdensfreden!

Et rim-foredrag på
kristelig-moralsk
grunnlag

av

OLAF M. NORDKVELLMOEN
(forhenværende prest i Nord-Amerika.)

FORFATTERENS FORLAG

Forbemerking.

Da jeg anser det som min moralske plikt å utsende dette innlegg til fremme av verdensfredens store sak — og for at jeg kan bli fritatt for det forfærdelige ansvar som kommer til å hvile på alle dem som bevisst stiller sig likegyldige med hensyn til dette høiviktige samfundsspørsmål — så er det med bønn til Gud om at dette innlegg må bli et godt, spiredyktig frø-korn i menneskeslektens åndelige gro-bunn — til fremme av den kristelig-moralske fredstanke i verden.

Jeg nærer ingen tvil om at dette innlegg vil bli velvilligt mottatt av alle rettenkende og oplyste mennesker — og håper at det må bidra til dannelsen av en verdensomfattende folkeopinion i favør av en stedsevarende verdensfred på kristelig-moralsk grunnlag — hvilket — efter min urokkelige overbevisning er det eneste holdbare basis for en sand folkefred.

Jeg ønsker her å få understreke, at alt hvad jeg her — og ellers — har uttrykt — og kommer til å uttrykke mot krig — utelukkende gjelder den slags krig som er i strid med Guds velbehagelige vilje, — m. a. o. all **syndig** krig og strid — all sådan krig, som Gud vil at vi skal tale og virke mot.

Ønskeligt ville det være om fredsvennene over hele verden våknet op til større ansvarsfølelse — og tok fatt med full kraft på et mere målbevist arbeide for sakens fremme på det ovenfor nevnte grunnlag.

I ærbødighet

Olaf Mathissen Nordkvellmoen.

Adr.: Jåberg st., Sandar.

Tilegnelse:

Alle ærlige venner av den sanne verdensfred er dette skrift i ærbødighet tilegnet av
FORFATTEREN

Hvilket grufullt panorama
rulles op for verdens blikk
gjennom krigens vanviddsdrama
med dens blodige „trafikk!“ —

Kunne man sig forestille
krigens fæle morderspill,
tror jeg knapt, at noen ville
dra dens galmannsverk i tvil.

Når de reddelsesfulle syner
for vår tanke stiger frem, —
er det ei som harmen „lyner“
mot det hele krigssystem?

Tenk, om frem i stormløp iler
skarene med „blod på tann“
mot et regn av projektiler, —
mot en storm av mord og brand!

Som ifra et Vesuv's krater
lavamasser velter frem, —
suser bomber og granater
eksploderende blant dem.

Under ville hyl og jammer
drives de fra slag til slag
gjennom hav av røk og flammer, —
fremad under tordenbrak.

Over felt hvor skjulte „miner“
sprenges under deres fot, —
bomber, „drepende maskiner“
farver alt med deres blod.

Fremad under dødens faner
dryppende av blodig sved, —
mens fra oven aeroplaner
regner deres sprengstoff ned.

Lik en hærmakt av demoner
stormer de mot døden frem —
disse tusen, millioner; —
Gud forbarm dig over dem!

„Divisjoner“ av soldater
kastes frem med ødsel hånd
mot de redselsfulle „krater“,
som opsluker liv og ånd. —

Faller tusenvis personer,
det betyr ei stort for dem; —
bak dem venter millioner
færdig til å „slynges“ frem,

Skulle også disse slukes
i de svære mannetap, —
man har flere som kan brukes
til å fylle dødens gap.

— — —
Barnet vil forgjeves vente
på å se igjen sin far, —
mange brever mamma sendte,
men fikk aldri noe svar.

Søster venter på sin broder,
som hun hadde hjertens kjær,
sønnen ventes av sin moder;
men hun ser ham aldri mer.

Hustru venter tro og stille
på å se sin mann igjen; —
det var tungt å måtte skille
sig fra hustru, barn og venn.

Men det blir ei åpenbaret,
før på hin den store dag, —
hvad der ham er vederfaret
i de redselsfulle slag.

Aldri drepte hungersnøden
mennesker i slike tall,
aldri herjet „sortedøden“
med et sådant mannefall.

Alle verdens katastrofer,
jordskjelv, landfarsott og pest
krevet aldri slike offer,
som den „infernalske gjest“.

Tenk, — om der et tog fremskrider
tragisk på sin livsvei frem:
krøplinger og invalider,
— som fra krigen kommer hjem.

— Som sitt hele liv må vandre
til en byrde, et besvær
både for sig selv og andre; —
det er frukter krigen bær.

Kjekke menn, som kunne været
til en pryd for folk og land, —
ligger med sin kraft fortæret
av den fæle „morderbrand“.

Hjelpeløse, halte, blinde,
uten armer, uten ben,
plaget av et grufullt minne; —
det er hvad de har igjen.

Slepene sig på sin krykke
kravler krøplingene frem, —
de, som kunne eiet lykke
i et godt og fredfullt hjem.

Men hvem bærer vel ansvaret
for den grenseløse gru?
det skal her bli kort besvaret:
venn, se, det er jeg og du, —
hvis vi tier, applauderer
krigens infernalske spill, —
hvis vi ikke protesterer —
får vi også svare til.

Rett å kjempe for det gode,
det gjør livet skjønnt og rikt —
og vi føler best tilmote,
når vi selv har gjort vår plikt.

Men hvis vi er likegyldig,
så vi bryr oss ei derom, —
da får også vi stå skyldig
engang for den store dom.

I rettfærdig, sand og åpen,
fredfull færd vi frem må gå, —
rett og sandhet er de våpen,
som vi her må holde på.

Hvis vi heiser oprørsfanen
og går frem med vold og makt —
ødelegges hele planen
om den gode fredens pakt.

Freden - kristelig fortolket —
er det „løsen“ vi må få, —
Gud alene løfter folket
til et høiere nivå.

Fredens sak må inn i skolen,
prentes i den unge slekt,
den må op på prekestolen,
den må få en større vekt. —

Den må inn i verdenspressen,
få et større spalterum,
for å vekke intressen
hos det store publikum.

Den må inn i alle klasser,
inn i alle samfunnslag,
så de store folkets masser
kan bli med i denne sak.

Fred må inn i dikt og drama
for å drøftes rett og sant, —
selv om der skal høres rama-
skrik av motstand fra hver kant.

Her må alle folk stå sammen
i gjensidig sympati, —
her må alle folk si amen, —
uten hensyn til parti.

De som ei sitt åndsflagg toner
rent for verdensfredens sak,
de er enten blott kujoner —
eller „åndelige vrak“.

Den som ved citat fra ordet, —
som han aldri rett har lest, —
vil forsvare „massemordet“ —
gir sig selv en stygg attest.

Husk, at han, den store Hyrde,
som har gitt oss dette bud:
Du skal elske! - ikke myrde!
Han er verdensfredens Gud.

I, som uten sverd ved belte
kjemper tro for fredens sak,
I, er slektens sanne „Helte“,
I, er „ridderne“ idag!

Eders navn skal engang skinne
på historiens firmament,
når „krigsheltene“ må svinne
fra dens rene pergament.

Verden, op av dine drømmer!
se, din natt har nu vært lang; —
se hvor barbarismen rømmer, —
freden går sin seiersgang. . . .

— — —
Fredens helter gikk sin bane
gjennom verdens „øde land“ —
lik en ensom karavane
over tidens ørkensand.

De blev hatet, de blev hånet,
spott man drev med deres sak;
men om de i sorgen grånet
lever saken dog idag.

Sterkere enn noensinne
bryter den sig stadig frem —
og den dag vil sikkert rinne,
da de fører seiren hjem.

Folk fra alle samfundsklasser
slutt jer nu til fredens sak!
Snart vi har de store masser
under verdensfredens flagg.

Som orkanen i Sahara
bruser frem med veldig makt,
som det store Niagara
styrter i sin katarakt.

Med en makt og med en velde,
ingen jordisk stanse kan, —
så skal fredens krav sig melde
fra hvert folk og fra hvert land.

Frem til målet! frem til seiren!
frem! — men ikke gjennom blod!
Fredens Fyrste er i leiren
freidig frem! vår sak er god!

— — —
Intet har man å befrykte
fra en fredsagitasjon,
som har retten til sin lykte,
som vil sak og ei person.

Derfor ser vi herskermakten
søker nu å megle fred
gjennom folkeforbundspakten;
vi bør ære dem for det.

Ja, vi ærer alt, som gjøres
for å fremme fredens sak; —
målet nærmere den føres
av hver fredsvenn dag for dag.

— — —
Hver nasjon blir stedt i fare,
som begynner angrepskrig; —
men hvis de tar sig ivare,
blir der fred og godt forlik.

Tar vi nu et helt summarisk
overblikk av angrepskrig,
finner vi den helt barbarisk,
„infernalsk“ — og full av svik.

— — —
For en rettens makt på jorden
må vi nære stor respekt, —
som vil oprettholde orden,
som vil fredens varetekt.

Men enhver som troløst bryter
verdensfredens store pakt,
ingen varig lykke nyter, —
høster skade og forakt.

Kain var den første „kriger“,
som vi kjenner noe til, —
senere kom folk og riker
med i samme morderspill.

Ingen kan ved hjelp av „skriften“
nu forsvare masse mord, —
ingen kan for „krigsbedriften“
finne støtte i Guds ord.

Men blev det ei foreskrevet
Josva å dra ut i krig?
har ei mange gudsmenn levet,
som har kriget? — Visselig.

Men det skal bli her bemerket, —
det var i den gamle pakt; —
da var vistnok „krigshåndverket“
tillatt for en tid, som sagt; —

Men da Kristus kom til jorden,
for å stifte varig fred, —
blev en ganske annen orden
på så meget, som vi vet.

Angrepskrig — èn gang for alle
er forbudt i Herrens ord:
Den som griper sverd skal falle, —
for han myrdet har sin bror.

Til forsvar for masse mordet, —
la det atter være sagt, —
fins ei en bokstav i ordet
i den „nye“ Kristus-pakt.

For det er jo skriftens lære,
at hvert folk, enhver nasjon
skaptes av den samme Herre,
stammer ned fra èn person.

Derfor er jo hele slekten
kun èn stor familjekrets,
derpå bør vi legge vekten
i vår fredssak allesteds.

— — —
Bort med fremmedhat og avinn!
op med verdens broderskap!
bort med ufreds angreps-
glavinn!
vekk med nid og manndrap!

Verdens broderskaps-idèen,
må vi gi en veldig vekt, —
vi må se, at hver armèen
er en brøk av samme slekt, —

At man alltid myrder broder,
når man slår en mann ihjel, —
en, som og har hat en moder, —
en, som også har en sjel.

— — —
Med en stor, rettfærdig harme
må vi se på krigens færd,
når vi tenker på de arme,
som vil løfte angrepssverd.

Ja, hvor lenge skal det vare
før vi får en varig fred?
når skal denne „dødens snare“
for bestandig rives ned?

Når skal menneskene lære,
at de har et større verd,
enn å la sig slik fortære
av det grumme mordersverd?

Hvad vil angrepsmakten svare,
når den skal for dommen stå,
den som satte folk i fare?
kjære dere, — tenk derpå!

Tenk, hvad gavner jordens ære,
når de står for himlens Gud?
han, som ga oss fredens lære,
han, som skrev det femte bud?

— — —
Kvinnen har og her en gjerning
som er stor, når vi den ser, —
ikke blott for barnets værning; —
men for barnets karakter.

Her kan hun best missionere
for den gode fredens sak
ved å prente Kristi lære
inn i barnets sinnelag.

Husk at barnets første lære
alltid bør innprente fred,
ellers kan den lett, desværre,
bryte alt det gode ned —

som en dyktig lærerinne —
eller lærer — prøver på
å få inn i barnets minne;
det bør huskes grundigt på?

Derfor burde „barneboken“
alltid utså fredens frø, —
så at ikke derav nogen
smågutt, eller liten mø

skulle få en feil opfatning
av hvad frukter krigen bær.
Hvem kan gi en full erstatning
for en tro, som rokket er?

Er ei mangen grum oprører,
mangen slem agitator
blitt en sådan — som vi hører —
blott fordi hans far og mor
og hans lærer ikke prentet
fredens tanker grundig inn
på det „fine pergamentet“
i hans rene barnesinn?

Hvilket ansvar de må bære,
som forsømmer her sin plikt,
som forkvakler fredens lære? —
ja, hvad skal vi kalle slikt?

Har ei endog selv historien
priset krigens galmannsverk? —
søkt å kaste største glorien
om den grummeste „berserk?“

Husk, vi bør i skrift og tale
alltid skildre krigens gru, —
alt det stygge, alt det gale,
den har fostret inntil nu.

— — —

Tenk, en mor, som her fikk bære
barnet ved sitt ømme bryst, —
henne skyldes mere ære,
hun har stått en bedre dyst,
enn den „helt“, som grusomt spilte
strømmer av sin nestes blod, —
om han enn sig selv innbilte,
at han hadde „heltemot“.

Ja, den hånd, som hjalp den lille
og som tørret sorgens gråt
ømt og kjærligt i det stille
har utført en større dåd,
enn den „helt“, som tvang et rike
under sig med vold og makt,
og fikk hære til å vike, —
mens han stod i pomp og prakt.

Og på dommens dag den store,
når enhver skal få sin lønn
for hvad de i verden gjorde, —
da blir æreskransen skjønn,
for enhver som virket trolig
for den gode sak på jord, —
levet fredelig og rolig,
kjærlig stemt imot sin bror.

— — —

Tenk, om deiligt som et Eden,
landet ligger for vårt blikk
blomstrende i folkefreden
med sin livlige trafik!

Velstand spirer op av jorden
for de lykkelige hjem, —
alt er i den beste orden, —
skrider stadig lengre frem;
fremad på utviklings-stien
går det nu med hver en stand, —
akerbruket, industrien, —
all ting ligger håpfullt an.

Landets lykke klart sig speiler
i den stille, blanke sjø,
der hvor ungersvennen seiler
uforstyrret med sin mø.

Kirken ser vi for vårt øie
stå med kors og gyldne spir
pekende imot det høie, —
mot den Gud, som lykken gir.

Folket nyter fred og hygge, —
og i tanken kan vi se —
hvor de sitter glad og trygge
under deres fikentre.

Frodig vokser jordens grøde
på et vel opdyrket land, —
der er overflod av føde,
meget eksporteres kan.

Krigen kommer — og idyllen
svinder, som ved trylleslag;
og der høres skrik og hylene,
hvor der nyss var lystigt lag.

Alt hvad folket hadde vunnet
gjennem år av strev og kamp, —
all den velstand, som var grunnet
går nu op i røk og damp.

For de ville morderskarer
legger all ting ned i grus,
intet vandalismen sparer, —
ikke engang Herrens hus.

Akrene med all sin grøde
trampes under deres hov,
hele landet legges øde —
eller blir til deres rov.

Folket myrdes eller jages
fra sitt hjem, sin gjerning bort,
skjendes, hånes, plyndres, plages; —
sådan er jo krigens sport.

— — —
Mon ei samme tilstand råder
ute på det store hav,
der hvor vrede bølger fråder
over våre sjømenns grav?

Også der har „krigsdemonen“
sine „minebelter“ lagt, —
også der går „farezonen“,
hvor „pirater“ holder vakt,

For å sprengte, for å senke
skibene som stevner hjem,
for å håne, for å krenke
folkeretten like frem.

Tenk nu, om der kom en damper
seilende i mulm og natt, —
uten lys og uten lamper,
for å unngå attentat. —

Om den var med brødkorn lastet,
skulde hjem å lindre nød, —
der, hvor folk har lenge fastet, —
ventet lengselsfullt på brød.

Plutselig! — der op fra dypet
stiger et „uhyre“ frem; —
er der noen sjel blant kryptet
lav nok til å senke dem?

Redselsslagen — dog ei lammet
står kapteinen ennu kjekk; —
skuddet faller — de er rammet; —
alle mann er straks på dekk.

„Redningsbåten straks på vannet!“
var ei det kapteinens ord? —
i ett nu er den bemannet, —
selv han stiger sist ombord.

Båten svinges ut i luften,
fires derpå langsomt ned,
alle rolig, ved fornuften; —
får de ennu ikke fred? —

Nei! tenk, „fienden“ den forfølger,
en „torpedo“ rammer den; —
den forsvant i havets bølger —
og kom aldri op igjen.

Kornet hvormed de var lastet,
det kom aldri til sin havn; —
de som lenge hadde fastet
måtte lide sult og savn.

Godt folk, kan vel noe tenkes
mer oprørende på jord,
enn at redningsbåter senkes
med forliste folk ombord?

At man skånselsløst forfølger
uten noe rett motiv —
folk som gjennom havets bølger
kjemper for sitt eget liv?

— — —
Hvergang vi til krigens tummel
vender våre tanker hen
får vi se en dåd så skummel,
at vi gyse må for den.

Aeroplaner, „zeppelin“,
luftballoner stiger op, —
op med gass og mordmaskiner
høiere enn Alpens top.

Er da verden fra fornuften?
tør man trosse himlens Gud?
har man endog makt i luften
til å trampe på hans bud?

Tenk, om ned fra himlens skyer
man lar regne gass og ild
over vergeløse byer? —
hvad vil dette føre til?

Kan der eksistere noget
mer avskyelig, mer brutalt?
men vi mangler ord i sproget,
som kan sterkt nok skildre alt.

— — —
Fred i luften! fred på havet!
hele kloden fullt nøytral!
det må nu bli folkekravet —
og det store ideal!

Det er målet, som oss maner
til å stå i sluttet leir
under verdensfredens faner —
til vår sak har vunnet seir.

Hvilken makt formår å kue
denne folkerettens sak? —
den skal tenne som en lue
alle verdens folkeslag.

Derfor stadig frem vi stevner
med et fritt og freidigt mot,
mens vi bruker våre evner
for den sak, vi vet er god.

Ei med krigens grumme våpen
vil vi drive saken frem, —
nei! — en bedre vei står åpen
inn til folkets land og hjem.

Venlig hilser vi nasjoner
med vårt løsen: „fred på jord!“
ei med bomber og kanoner,
ei med trussel eller mord.

Når jeg tenker på de skarer,
som må trampe dødens takt,
unge, friske, staute karer,
som blir ledet ut til „slakt“, —
om jeg ser de folkets sønner
drives frem med barske rop, —
gjenstand for sin mors bønner,
gjenstand for sin fars håp, —
å, da må mitt hjerte bløde,
når jeg tenker, at om litt
er de måske alle døde,
som der går med taktfullt skritt.

Vi må ynkes over disse
unge, kjekke, staute menn,
som blir drevet mot den visse
død — i kuleregnet hen.

Tenk, hvad føler vel en moder,
som går bøiet med sin stav,

mens hun feller tårefloder,
mens hun luter mot sin grav?

Likeså den gamle fader,
som med tårefylte blick'
stavrer om på øde gater, —
der hvor sønnen engang gikk.

Tenk på alle disse døde,
som på slagmark fant sin grav! —
De må svare for sin brøde,
de, som „krigserklæring“ ga.

Ikke blott den stund man lever
under krigen merkes den;
nei, de ofre som den krever
rekker langt i tiden frem; —
ja måske de ei forvinnes
helt så lenge verden står; —
dette bør de også minnes,
de, som lager krigens kår.

Tenk på alt som krigen ødte,
all den jammer, all den nød,
all elendighet den fødte,
mens den spredte blodig død!

Alle dyrebare skatter, —
verker av kultur og kunst,
som ei noen mer erstatter, —
svant i krigen som en dunst.

Kort — all nød og all elende,
synd og sorg og usseldom; —
må da ei enhver bekjenne, —
krigen fra den onde kom?

Tenk ei, det har ingen fare,
I, som tenner krigens brand; —
For Guds domstol skal I svare,
unngå dette om I kan.

Dog — selv for den verste „kriger“
finnes nåde enn i mens, —
hvis han fra sin ondskap viker
og gjør bot og ponitens, —

For det er Guds frelsesorden,
at enhver som vender om
her i nådens tid på jorden
skal unnfly en evig dom.

Har vi ikke fått vår frie
vilje til å velge med? —
vi kan tale, eller tie,
krige — eller holde fred; —
men ansvaret får man bære,
hvis man handler ondt og slett, —
det er skriftens rette lære —
la oss alltid velge rett!

— — —

Ser vi ei hvor „krigsuhyret“
setter menneskene ned, —
lavere enn selve dyret, —
sedeligt og fysisk med?

At moral den undergraver,
tenner hat og fiendskap; —
frie folk den gjør til slaver,
prales ei av mord og drap?

Er ei tusen hjem berøvet
for sin lykke, for sin prakt, —
ruineret, lagt i støvet
ved dens grumme vold og makt?

Siste smule brød den river
bort ifra de sultne små,
ubarmhjertigt den fordriver
folket; — men hvor skal de gå?

Men vi kan ei her opregne
all elendighet og nød
som man ser i hine egne,
der hvor „krigens brand“ utbrød.

Hvem vil være med å dempe
denne redselsfulle „brand“?
hvem vil være med å kjempe
for vår fredssak rett og sand?

Hvordan skal vi nu begynne?
hvordan gripe saken fatt?
hvordan kan vi best fremskynne
fredens sak — til resultat?

Har ei saken ofte strandet
på et vanskelig problem? —
har ei mangel fredsvenn sandet,
at det var ei likefrem
å få verden sammensmeltet
i en fredens harmoni —
og få krigssystemet veltet
med dets gamle barbari?

Frem for alting må vi håpe
på den store Fredens Gud,
ham vi må om kraft anrope
til å rydde krigen ut.

— — —

Aldri må der protesteres
mot de rette lovens bud, —
øvrighet må respekteres, —
den er jo innsatt av Gud.

Fred er ønskelig på jorden;
men hvis freden skal bestå,
må der være lov og orden,
ellers vil det aldri gå.

For husk på: bak fredens love
må der alltid stå en makt, —
så at ingen fritt tør vove
på å vise den forakt.

Den skal våke over freden,
så den ikke skal bli brutt,
det må være „øvrigheten“, —
eller blir nok freden slutt;

Den må være å betrakte
som et „rettens politi“, —
ikke til å „slåss og slakte“, —
men til fredens garranti.

— — — — —

Hvem skal være lands-forliker
i en verdensfredens tid,
når der mellom folk og riker
opstår en alvorlig strid?

Hvis man ikke kan forlikes
ad en diplomatisk vei, ---
og der ikke mer må kriges ---
hvem skal gjøre „flokken“ grei?

Først må saken rett forhøres,
megles og forhandles om, ---
siden må den helt avgjøres
med en verdensvoldgiftsdom.

Hvem skal da ha voldgiftsretten
i et verdensfredsforbund,
myndighet å skille tretten
på en helt ut lovlige grunn?

„Verdens-fredsrad“ det må være
voldgiftsretten for hvert land,
dette må man respektere,
som en domstol rett og sand.

Alle internasjonale
stridigheter føres frem
for hint fredsrad, som skal tale
sakene som angår dem.

Alt for dette råd må meldes,
som dets jurisdiksjon når, ---
og upartisk dom må felles, ---
som med folkerett består.

Alt må drøftes rett og riktig,
alt må veies godt og vell; ---
der må gåes frem forsiktig,
så enhver sker rett og skjell.

--- -- ---
Men som sagt, skal freden vare,
må der bygges på moral, ---
dette gjelder ikke bare
sådan internasjonal; ---
nei, det gjelder hvert område
i henseende til fred, ---
hvilket er på mangen måte
til forskjellig tid og sted.

Fred i hjertet, fred i hjemmet,
fred i nabolaget med, ---
all sand fred bør io bli fremmet
som den sande verdensfred.

Mot den gode fredens tanke
mon der ikke finnes dem,
som fremfører denne anke,
at den aldri vinner frem ---

Til en avgjort seir i tiden,
da dens midler er for små,
interessen altfor liten
og dens talsmenn altfor få?

Husk at mangen sak på jorden
som blev født i trange kår
brøt sig frem til den er vorden
til en „stormakt“ som består.

Fredens sak skal sikkert fenge
som en ild i tørket strå ---
og det skal ei vare lenge
før vi skal til målet nå,

Hvis vi kjemper rett og riktig
efter Herrens eget ord, ---
vandrer kjærlig og forsiktig ---
i den **store Mesters** spor,

Da vil det bli godt å leve
for oss alle her på jord, ---
derfor la oss alle streve
for den sak så god, så stor!

Må man ikke bli forfærdet,
når man ser, at enn i dag
man ved hjelp av angrepssverdet
vil forfremme egen sak?

At man troløst bryter pakter
og vil „seile egen sjø“ ---
tross protest fra andre makter,
vil man slåss på liv og død?

Må ei verden rent forundres,
når den ser, at enn idag
der med angrepskrig kan dundres,
alt tiltross for fredens sak?

Dog --- vi lar ei motet falle, ---
varig fred må frem, ja frem!
vi vil se den dag, når alle
bringer fredens palmer hjem.

Da når verden står befriet
fra det hele tyrrani,
fri fra massemyrderiet,
fri fra angrepsbarbari!

Fri fra disse dødens lenker,
som har knuget verden ned,
fri fra alt som ennå krenker
folkeretten på hvert sted.

Kunne jeg med tordenstemme
rope over verden ut
dommen over krigens slemme
blodmannsdåd — som fellt av Gud.

Kunne jeg på himlens bue
tegne det med flammeskrift,
så all verden kunne skue
følgene av den bedrift,
som er kalt „krigsindustrien,“ --
— djevleskap satt i system —
ikke blott i teorien,
men i praksis — likefrem.

Tenk, — at man vil profitere
på sin nestes liv og blod! —
tenk, — at man vil fabrikere
„morderstål“ til overflod!
tenk, — å gjøre en forretning
av et „krigens materiell“, —
Agitere for avsetning, —
kalle sådant for et „hell“ —
sådant — noe av det største
galmannsverk som tenkes kan, —
noe som man med det første
burde fjerne fra hvert land.

Flere „våpen“ vi ei trenger,
enn for „øvrigheten sverd“, —
derfor bør ei verden lenger
gi tillatels til slik færd.

— — —
Judas solgte sin Forsoner
for en liten bagatell,
(så omkring en 60 kroner)
å, den arme mammonstrell!

Men de våpenfabrikkanter, —
hvad skal vi vel si om dem,
som for noen lumpne „slanter“
skaffer morderstålet frem?

— — —

Ikke blott med mannemakter
går man frem i nutids krig; —
med „maskineri“ man slakter
folkets sønner — gyselig!!!

Enndog luften, atmosfæren,
fylles kan med giftig gass
så at folket — hele hæren —
faller om som meiet grass.

Er ei sådant helt satanisk, —
slik å øde slektens blod,
slik å myrde rent mekanisk,
slik å slakte ned for fot?

Er det ei som folkehatet
nu har sluppet fra sitt bur?
si, — er dette resultatet
av den „høiere kultur?“

Og når dette rett beskues
fra et standpunkt av moral,
ja, — da må vi skjemmes, blues
over slektens dype fall.

Nu er det på tid, at slekten
fra sin dvale våkner op
og på fredskrav legger vekten:
Varig fred! — med krigen støpp!

— — —

Der må skje en hel omveltning
av hvert krigssystem idag, —
en fullstendig sammensmeltning
av all verdens folkeslag!

Alle må — som sagt — stå enig
på et grunnlag av moral,
små og store, „mann og menig;“ —
da vi avgjort seire skal.

For hvis der skal rett bli tale
om en varig verdensfred,
da må ingen stå „nøitrale“
mot vår sak — men være med.

— — —

Vi må under all vår færden
på moralen legge vekt, —
kun på dens prinsipp kan verden
se sig som en „felles slekt.“

Broderhatet — det vil falle
av sig selv i samme stund,
vi erkjenner — at vi alle
søsken er — i dypest grunn.

Da vil rasehatet svinne,
som en dunst fra avgrunns brønn,
— mann er mann — og kvinne kvinne,
datter datter — sønn er sønn.

Er du jøde eller greker
spiller ingen rolle da; —
rasehat er „fantestrekker,“
verden må bli friet fra!

Slekten har en felles stamme, —
alle sprang vi ut fra den,
så det er i grunn det samme
blod i dig og mig min venn, —
enten du er afrikaner,
med den vakre, mørke hud,
neger eller indianer
det er like bra for Gud; —
om du er en gul kineser,
eller lyslett europè —
hvis din bibel rett du leser
vil du tydelig få se,
at vår store Far i himlen
han gjør ei personsforskjell,
nei! — han elsker hele vrimlen
like høit — vil alle vell.

— — —

Dersom denne gudsidéen —
om all verdens broderskap
prentet blev i hver armèen
blev der intet krigsmandrap,

Derfor bør vi alltid prøve
å få søskentanken inn-
prentet i de sinn som sløve
famler om for vær og vind.

Ja det er for fredens fremme
en betydningsfull faktor;
hvis vi løfter rett vår stemme —
for at hver mann er vår bror, —
at hver kvinne er vår søster
i en dypere forstand; —
la oss samle våre røster
i ett: leve alle land!

— — —

Ja, det var en edel lykke,
om vi kunne her opnå,
hele verden å få trykke
til vårt hjerte — store, små —
i den rette brorskapstanke,
i en kristelig moral, —
så at intet satte skranke
for vår elsk — til slekten — all!

— — —

Fredsforeninger bør stiftes
over både by og land,
hvor fornuftig's ord kan skiftes,
saken drøftes rett og sand.

Intet vrøvl der her bør høres,
ingen contradiskusjon
hvormed hjertet kan oprøres
hos en ærlig fredsperson.

Bare dem som hylder freden
skal ha der det frie ord, —
for vi har av usselheten
mer enn nok på denne jord.

Hver forening bør ha fane
stor og hvit — med disse ord:
„Fred på jorden!“ — det kan mane
fremad i det rette spor.

Her er noe for de unge, —
ja, — og for de eldre med, —
rop det ut og la det runge:
vi vil nu ha varig fred!

— — —

Diplomatiske talenter!
her har også I program,
når for „ting“ og parlamenter
I skal føre saken fram, —
fram for deputertes „kammer“,
fram for riksdag og for „hus“, —
frykt ei noen katzenjammer,
frykt ei noen motstandsbrus,
som I måske kan få høre
fra en krigerlysten leir, —
fredens sak I har å føre
fram til stor og avgjort seir.

Gjør det klart for alle klasser,
hvilken fordel freden har —:
den vil fylle tomme kasser,
bringe vellstand ved bespar, —
fred befester kongens trone
og all lovlig herskerkraft,
kaster glans om hver en krone,
som står fast i fredens pakt.

— — —
Lenge leve konge, keiser,
folkevalgte president!
ei mot disse vi oss reiser, —
nei! — vår fred er ærlig ment.

Leve! leve folkemassen, —
store, just såvel som små!
leben alle! — leben lassen! —
det er veien vi vil gå! —
ingen hate, ingen hevne,
ingen møte med forakt,
alle frem på fredsvei stevne, —
husk! — **i union er makt!**

Freden samler og forener
innad -- utad — overalt, —
styrker gode næringsgrener,
virker som et samfunnssalt; —
derfor er den og en „stormakt“,
hvor den kommer til sin rett,
den fortrenger krigens mordkraft,
uten sverd og bajonett.

Fred foredler og oppbygger,
signer, løfter folk og land,
styrker, skjærmer og betrygger
all utvikling — som er sand.

Den gjør livet skjønt å leve, —
værner alt — som har verdi, —
den oppmuntrer til å streve
med hver ærlig industri.

— — —
La oss rekke vennskapshånden
ut til alle folk og land,
frihets, likhets, brorskapsånden
til hver rase, til hver stand!

Husk, — den sanne fred på jorden
er et Herrens mesterverk;
han vil sette alt i orden;
Fredens Gud er allmaktsterk,

— — —
Elsk din Gud! og **elsk din neste,**
dette er de store bud, —
vil du nå det aller beste, —
adlyd **verdensfredens Gud!**

Aldri kan man få forbedret
gjennom voldsmakt sine kår, —
derved blir man ruineret, —
det er veien som det går.

La oss alle være snille; —
kort er tiden vi er her; —
siden får vi alt det gille,
hvis vi tro til døden er.

— — —
Virker vi for rette freden,
hvor vi er — og hvor vi går, —
da skal vi erfare gleden,
som en fredsvenn alltid får.

De fredsommelige priser
salig — i Mattæus, fem, —
derav kan det klart bevises:
Herren har behag i dem . . .
men her må vi understreke
ordene: — den **sande fred,** —
for jeg ønsker her å peke
på et annet bibelsted,
hvor den **falske fred** forklares, —
nemlig i Mattæus ti,
mot en sådan må advares,
den gjør aldri slekten fri.

All slags „fred“ som ei er grunnet
på en kristelig moral, —
den er alltid falsk — og bunnet
ved en åndsmakt som er gal, —
derfor vil den også ramle
ned i grus en vakker dag, —
for den årker ei å samle
maktene i enigt lag; —
derimot — er freden bygget, —
på moralens faste grunn,
da dens fremtid er betrygget, —
den består i prøvens stund.

— — —

Men jeg øiner og en fare
for den gode fredens sak; —
la oss ta oss vell i vare
for all humbuk og bedrag!

Faren — hvortil her jeg sikter
er oss ikke ubekjent; —
derfor ve oss! — om vi svikter
og går ned ad denne skrent.

Hvilket er nu denne fare,
som kan skade mest idag?
derpå kan vi vistnok svare:
„falsk fortolkning av vår sak“.

Det, — at makt bør gå isteden
for en rett agitasjon, —
det, — at man vil fremme freden
gjennom vold imot person.

Ufredsdjevelen kan ei drives
ut ved hjelp av ufredsånd; —
her må tales, her må skrives,
her må knyttes vennskapsbånd,
mellem raser, folk og slekter
til vi føler oss som ett; —
det er læren vi forfekter,
vi, — som elsker **fredens rett**.

— — —

Tenk når Tyskland og Italien,
Østerrik' og Ungarn med
Russland, Tyrkiet, Australien,
alle blomstrende i fred!

Holland, Belgien, Storbritanien
og Den franske republikk,
Norge, Sverige, Sveitz og Spanien,
alle står i freds-rubrikk,

Nord-Amerika — eller Vinland —
Montenegro og Japan,
Island, Grønland, Syrien, Finland,
Syd-Amerika, Boerland,

samt Egyptens land og Kina,
Etiopia likeså,
Portugal og Palestina, —
skal og trygt i fredspakt stå.

Selv Rumenien og Slavonien —
Danmark vi glemmer ei, —
Grekenland og Makedonien
står på fredens trygge vei.

Asien, Afrika og Polen,
Mexiko og Kuba med —
kort sagt — alle under solen
eier varig verdensfred!

Da vil folkelykken trives,
verdens velstand blomstre frem,
industri og handel drives
uantastet mellom dem,

Da har alle trygg passage
over både sjø og land,
verdenshandelens tonage
seiler trykt fra strand til strand.

Skjønt jeg er — personlig — ringe,
vet jeg dog — den sak er stor,
som jeg her har søkt å bringe
frem for alle folk på jord, —

saken om den **store freden**,
folkelykken rett og sand —
som vi ønsker satt isteden-
for all krigens morderbrand.

— — —

Om en „Judas“, „Akitofel“
mig belyver, rakker ned,
stempler mig som dum og „sjofel“ —
står jeg dog for verdensfred!

Og jeg vet, — hver mann, hver kvinne,
som er tenkende normal, —
de vil gi sitt bifallsminne
til den sak — på sand moral.

Husk, — at ved forbrødringstauken
mellem alle folkeslag —
er det vi får fjernet skranken
som har spaltet — til idag!

Nettop det — at hele slekten,
mann og kvinne, liten, stor,
veier like tungt på vekten
som vår søster, som vår bror, —
nettop det — må bli moralen —
mellem alle folk og land, —
da vil „brødermordskandalen“
slukkes som en avgrunnsbrand.

— — —

Så skal Gud ha takk og ære
for at fredens sak går frem —
inntil alle folk kan bære
fredens store palmer hjem!

* * *

Så tilslutt vi ber dig Herre,
du som alt forstår, formår,
at du må vår Fører være, —
fremad til vi målet når!

Styr de menn som eier makten
til å stå på rettens grunn

i den sande brorskapspakten
trofast inntil siste stund!

Danne du opinionen
hos det store publikum —
stem den til den rette tonen:
fredens evangelium.

Opreis mange fredens venner
til å føre saken frem,
menn og kvinner som erkjenner
fredens værd for folk og hjem!

— — —

Fred med Gud er jo den største
fred vi kan i livet få, —
Gud må eies som den første —
om vi salighet skal nå.

Uten Gud ei noen finner
livets lykke her på jord, —
uten ham vi aldri vinner
frem til salighetens kor.

For å finne sjelefreden
må man venne om til Gud, —
motta Kristus rett heneden, —
følge alle Herrens bud, —
leve efter Guds ords lære, —
renses ren i Kristi blod
fra all synd — og aldri mere
ville gjøre ham imot. —
Og i troskap bli bevaret
inntil døden — ved Guds makt —
til vi hisset står forklaret
i en evig gudsfredspakt.